

Pārdabiskais motīvs

Šis ir raksts par vienu no Sv. Hosemarijas galvenajām mācībām: kā svētdarīt ikdienas darbu.

12.03.2022

Sv. Hosemarija ir teicis, ka *Opus Dei* garīgumā mīt brīnišķā patiesība, kas visas vērtīgās un krietnās cilvēka saistības var pārvērst par dievišķām.

"uzzinot, ka viņu profesionālais darbs var sniegt nozīmīgu mūžīgo ieguldījumu, vīrieši un sievietes, kuri tiktāl strādāja, saredzot tikai

divas horizonta dimensijas, sajuta spēcīgu entuziasmu."

Ir daudz cilvēku, kuriem, uzzinot par šo mācību, pilnībā mainījušās dzīves – dažkārt vienkārši izdzirdot frāzi *darba svētdarīšana*. Tie ir vīrieši un sievietes, kuri strādāja, saredzot tikai divas horizonta dimensijas, taču, uzzinot, ka viņu profesionālais darbs var sniegt nozīmīgu mūžīgo ieguldījumu, viņi sajuta spēcīgu entuziasmu. Mēs varam atminēties cilvēku no Evaņģēlija un iztēloties prieku, ko viņš juta, atrazdams tīrumā paslēptu dārgumu – viņš pārdeva visu, kas viņam piederēja, lai iegādātos šo tīrumu! [1]

Svētais Gars palīdzēja Sv. Hosemarijam atklāt šo mācību Evaņģēlijos, īpaši ilgajos gados, ko Jēzus pavadīja Nācāretē: “Viņš dzīvoja noslēpumainībā, taču mums šis laiks ir pilns gaismas.” [2] “Šie gadi nav maznozīmīgi, un tie arī

nebūtu uzskatāmi par gatavošanos nākamajiem gadiem – tiem, kurus viņš dzīvoja atklātībā. Kopš 1928. gada skaidri saprotu, ka Dievs vēlas, lai visa mūsu Kunga dzīve kalpotu par piemēru kristiešiem. Es to redzēju īpašā saistībā ar gadiem, ko viņš vadīja klusībā, strādājot plecu pie pleca ar parastiem vīriem.”[3]

Darbs ir iespēja attīstīt savu personību un vienotības saikni ar pārējiem.

Pateicoties dievišķajai gaismai, *Opus Dei* dibinātājs vienmēr mācījis, ka profesionālo darbu var svētdarīt un tas var svētīt. Baznīcas māģistērijs, īpaši kopš Vatikāna 2. koncila, uzsvēris šo vienkāršo, taču dižo patiesību. [4] Katoļu baznīcas katehisms māca, ka “darbs var būt par līdzekli svētdarīšanai un laicīgo realitāšu dzīvināšanai Kristus Garā”. [5]

“Ar pārdabisku intuīciju,” Jānis Pāvils II teica, “svētītais Hosemarija nenogurstoši sludināja svētuma un apustulāta vienojošo aicinājumu. Kristus ikvienu aicina kļūt svētam ikdienas dzīvē. Tādējādi *arī darbs ir personīgā svētuma un apustulāta līdzeklis, ja to dara vienotībā ar Jēzu Kristu.*” [6]

Dievs izvēlēja Sv. Hosemariju kļūt par instrumentu, lai sludinātu šo mācību, kas neskaitāmi daudziem kristiešiem paver plašas personīgā svētuma iespējas, svētot sabiedrību no iekšienes, t. i., no profesionālās darbības pašiem pamatiem, kas veido sabiedrību.

Šī sēkla nesīs visus augļus, ko Dievs sagaida, ja vien tieksimies par to domāt Dieva klātbūtnē un pielietot to praksē ar viņa palīdzību. Darba svētdarīšana nav tikai ideja, kas jāsaprot, – tas ir *ideāls*, kas jāmeklē

un uz ko jātiecas caur Dieva
mīlestību un viņa vēlības vadītiem.

Darba nozīme

Svēto rakstu pašā sākumā, Radīšanas grāmatā, mums tiek parādīta darba nozīme. Dievs, kurš visu radījis labu, “no brīvas gribas vēlējās radīt pasauli “ceļā” uz tās pilnību.” [7] Un viņš radīja cilvēku *ut operaretur* (lai strādātu), [8] lai ar savu darbu “viņš savā ziņā paildzinātu radīšanu un sasniegtu pats savu pilnību.” [9]

Grēka dēļ darbu vienmēr pavada nogurums, bieži arī ciešanas. [10] Taču, pieņemot mūsu dabu, mūsu Kungs Kristus ir pārvērtis šo nogurumu un ciešanas par veidiem, kā parādīt mīlestību un paklausību Dieva gribai un izlīdzināt grēku un nepaklausību, lai mūs pestītu. “Tā Jēzus dzīvoja trīsdesmit gadus – būdams par amatnieka dēlu (*Mt* 13:55)....Viņš bija amatnieks, Marijas dēls (*Mk* 6:33). Un viņš bija Dievs:

Viņš panāca cilvēces pestīšanu un
uzņēmās visu uz sevi (Jn 12:32).”[11]

*Kristietim darbs nozīmē piedalīšanos
Dieva radīšanas darbā.*

Tāpat kā Jēzus noslēgtajā dzīvē
saskatām cilvēka darba dziļāko
būtību, mums jāatceras, ka žēlastība
mūs padarījusi par Dieva bērniem,
radot vienu vienīgu realitāti ar Jēzu
Kristu un viņa miesu. Viņa
pārdabiskā dzīve ir mūsu pašu dzīve,
un viņš dala ar mums savu
priesterību, lai līdz ar viņu varam
kļūt pestīti.

Šī kristieša un Kristus dziļā savienība
izgaismo visas mūsu aktivitātes, īpaši
mūsu darbu. Sv. Hosemarija māca —
darba svētdarīšanas pamatā ir
izpratne par mūsu dievišķo
radniecību, apzināšanās, ka “Kristus
vēlas iemiesoties mūsu darbā”. [12]

Kristieša vīzija par darba nozīmi
apkopota Sv. Hosemarijas vārdos:

“Darbs ir daļa no cilvēka dzīves uz Zemes. Tas ietver pūles, apnikumu, nogurumu, ciešanu un grūtību pazīmes, kas pavada cilvēka eksistenci un norāda uz grēka esību un nepieciešamību pēc pestīšanas. Taču pats par sevi darbs nav ne sods, ne lāsts — cilvēki, kas tā teic par darbu, nav pareizi sapratuši Svētos Rakstus...”

“Darbs, it viss darbs liecina par cilvēka cieņu, par viņa valdīšanu pār radīto. Tā ir iespēja attīstīt savu personību. Tā ir vienojoša saikne ar citiem, veids, kā atbalstīt ģimeni, rīks, lai uzlabotu sabiedrību, kurā dzīvojam, un veicinātu visas cilvēces attīstību.”

“Darbs tiek svētdarīts, ja to dara mīlestībā uz Dievu.”

“Kristietim šie horizonti arvien paplašinās. Darbs ir piedalīšanās Dieva radīšanas darbā... Turklāt, kopš Kristus to ņēmis savās rokās,

darbs mums kļuvis par pestīšanas un izpirkšanas realitāti. Tas ir ne vien cilvēka dzīves pamats, bet arī līdzeklis un ceļš uz svētumu. To vajag svētīt, un tas svētī.”[13]

Darba svētdarīšana

Labi zināma Sv. Hosemarijas frāze atklāj mums brīnišķo svētuma un apustulāta jēgu, veicot savu profesionālo darbību: “Vairumam cilvēku svētums nozīmē darba svētdarīšanu, sevis svētīšanu darbā un citu svētīšanu caur savu darbu.” [14]

Šie ir trīs nešķirami aspekti vienai realitātei. Pirmais ir svētdarīt, tātad padarīt svētu, darba veikšanu. [15] Svētdarīt darbu nozīmē svētīt konkrētu aktivitāti, padarīt strādājošā cilvēka rīcību svētu.

No šī atkarīgi pārējie divi aspekti, jo svētdarīts darbs vienlaikus svētī to, kurš strādā, un kalpo par līdzekli citu

svētīšanai un sabiedrības
piepildīšanai ar kristietības garu.
Tālab ir vērts apstāties, lai
pārdomātu šo pirmo punktu — kā
varam profesionālo darbu padarīt
svētu?

Jebkura mūsu rīcība ir svēta, ja
rīkojamies mīlestībā uz Dievu un
viņa vārdā arī uz citiem. Tātad tas
notiek, ja mēs rīkojamies,
pārdabiskas mīlestības, žēlsirdības
vadīti, kas šajā pasaulē nozīmē ticību
un cerību. Šāda rīcība ir *svēta*, jo
žēlsirdība ir iesaistīšanās mūžīgajā
žēlsirdībā, Svētajā Garā, [16]
pastāvīgajā mīlestībā starp Tēvu un
Dēlu. Tādējādi žēlsirdīga rīcība
nozīmē dalīties ar Vissvētākās
Trīsvienības pārdabisko dzīvi,
dalīties ar Dieva svētumu.

Lai profesionālais darbs — lauka
apstrādāšana, zinātniskie pētījumi,
pakalpojumu sniegšana utt. — būtu
cilvēcīgi labs un svētdarāms, tajā ir

jāpraktizē tikumi. Tomēr ar to nepietiek, lai darbs kļūtu svēts.

Darbs tiek patiesi svētdarīts, ja to dara mīlestībā uz Dievu, viņu slavējot (un attiecīgi piepildot Dieva gribu, kas ietver žēlsirdības vadītu kristieša tikumu praktizēšanu) un piedāvājot savu darbu Dievam vienotībā ar Kristu: “Caur Viņu, ar Viņu un Viņā, vienotībā ar Svēto Garu, viss gods un slava ir tavi, Visvarenais Tēvs, mūžīgi mūžos.” [17]

“Papildiniet savu ikdienas darbu ar pārdabisko motīvu, un jūs to būsiet svētdarījis.” [18] Šie daži Sv.

Hosemarijas vārdi parāda darba svētdarīšanas būtību. Cilvēka darba process tiek svētīts, ja to veic, *pārdabiskā motīva* vadīts.

Tāpēc svarīgākais nav, lai “darbs labi izdotos”, bet gan lai darbs tiktu veikts mīlestībā uz Dievu. Lai *Dievs ieskatītos sirdī*. [19] Noteicošais ir tas,

ka cilvēkā ir pārdabiskais motīvs, galvenais mērķis, nodoma patiesums strādāt Dieva mīlestības labā un kalpot citiem Dieva labā. “Tādējādi darbs tiek paaugstināts žēlsirdībā. Tas tiek svētīts un kļūst par Dieva darbu, par *operatio Dei, opus Dei.*” [20]

“Mīlestība uz Dievu mazas lietas dara dižas.”

Pārdabiskais motīvs

Mūsu *pārdabiskais motīvs* ir patiess, ja tas efektīvi un krasi ietekmē mūsu strādāšanas veidu, vedinot mūs atbilstoši Dieva gribai personīgo iespēju robežās, kuras viņš vienmēr ņem vērā, pabeigt uzdevumu nevainojami.

Pārdabiskais motīvs, kas dara darbu svētu, nav tikai profesionālā darba papildinājums. Drīzāk darbu krasi ietekmē Dieva mīlestība un mūsu mīlestība pret Dievu. Tādējādi

tiecamies darīt savu darbu labi, efektīvi un nevainojami, jo “nav labi Dievam piedāvāt to, kas ir sliktāks, nekā pieļauj mūsu pieticīgās cilvēku iespējas. Mūsu piedāvātajam darbam ir jābūt bez trūkumiem, un pat smalkākās nianšes jāveic iespējami akurāti, jo Dievs nepieņems paviršu veikumu. Svētie Raksti mūs brīdina, ka nedrīkstam piedāvāt neko, kas ir nepilnīgs, “jo tas nebūs patīkams” (*Lev 22:20*). Šī iemesla dēļ mūsu visu darbam un rīcībai, kam veltām laiku un enerģiju, ir jābūt Radītāja cienīgiem. Tam jābūt *operatio Dei*, Dieva darbam, kas darīts Dievam jeb, īsāk sakot, veikumam jābūt pilnīgam un nevainojamam.”[21]

“Labs nodoms”, kas nav rosinājis cilvēku labi strādāt, nav nedz labs nodoms, nedz mīlestības izrādīšana Dievam. Tas uzskatāms par neefektīvu un seklu nolūku, vāju vēlmi, kas nespēj pārvarēt slinkumu

un kavēšanos komfortā. Patiesu mīlestību parāda cilvēka darbs.

“Patiesi svarīgs ir nevis “labs rezultāts”, bet gan darbs, kas veikts mīlestībā pret Dievu. Dievs ieskatās sirdī.”

Strādāt *pārdabiskā motīva* vadītam nenozīmē pievienot kaut ko svētu noteiktai darbībai. Lai svētdarītu darbu, nepietiek ar lūgšanu strādājot; tomēr, ja darbu pavada lūgšana, tā ir pazīme, ka cilvēks strādā savā mīlestībā pret Dievu, un arīdzan veids, kā šajā mīlestībā augt.

Lai sajustu *pārdabisko motīvu* un svētdarītu darbu, ir svarīgi vienā vai otrā veidā meklēt Dieva klātbūtni, kas nereti saplūst ar mīlestības un centības izpausmēm. Dažkārt tas nozīmē paņemt pārtraukumu darbā vai tamlīdzīgi un pielietot mudinātājus.

Tomēr ir vērts uzsvērt, ka ar to vien nepietiek, jo darba svētdarīšana būtībā nenozīmē vienlaikus ar darbu darīt kaut ko svētu. Drīzāk tā ir paša darba svētīšana, kad tam piemīt pārdabiskais motīvs – tas ietekmē darbu tik spēcīgi, ka tas kļūst par ticības, cerības un mīlestības izpausmi un tādējādi pārtop lūgšanā.

***"darba svētdarīšana būtība
nenozīmē vienlaikus ar darbu
darīt kaut ko svētu. Drīzāk tā ir
paša darba svētīšana, kad tam
piemīt pārdabiskais motīvs."***

Darba pamatā liekot *pārdabisko motīvu*, ir svarīgi apzināties, ka jebkuru profesionālo darbību var svētdarīt un nav būtiski, vai tas cilvēku acīs ir dižens vai pieticīgs, jo darba svētdarīšana atkarīga no tā, vai darbs veikts mīlestībā pret Dievu. Cilvēkam jādomā tikai par Jēzus, Marijas un Jāzepa darbu Nācaretē, kuri, tāpat kā miljoniem citu cilvēku,

veica ikdienas pienākumus, taču darīja to ar vislielāko mīlestību.

“Cieņa pret darbu ir atkarīga ne tik ļoti no paveiktā, cik no paša darītāja – garīga, inteliģenta un brīva cilvēka.” [22] Darba vērtība atkarīga no labuma, ko tas dod kā garīga un brīva rīcība jeb rīcība, kura izriet no mīlestības un kurai var izvēlēties mērķi, kas ir brīvības raksturiezīme.

“Ir vērts atcerēties, ka cieņa pret darbu balstīta Mīlestībā. Cilvēka privilēģija ir spēja mīlēt un pārveidot to, kas ir pārejošs un gaistošs. Cilvēks var mīlēt citas būtnes, izteikt “es” un “tu”, piešķirot tiem īpašu nozīmi. Un cilvēks var mīlēt Dievu, kas atver mums debesu vārdus, pieņem mūs par savas ģimenes locekļiem un ļauj draudzīgi sarunāties ar sevi. Tāpēc cilvēkam nevajadzētu sevi ierobežot tikai ar materiālu darbu. Darbs dzimst mīlestībā, darbs ir mīlestības

izpaušme, un tas ir vērsts uz mīlestību.” [23]

Mīlestība uz Dievu mazas lietas dara lielas – kārtība, precizitāte, kalpošana un laipnība dara darbu nevainojamu. “Dariet visu Mīlestības vārdā. Tad nekas nebūs mazs – viss būs liels. Neatlaidība sīkumos Mīlestības vārdā ir varonība.” [24]

Cilvēkam, kurš apzinās, ka darba svētīgums atkarīgs no darbā ieguldītās mīlestības uz Dievu, nevis no sabiedrības atzinības, ļoti atbildīgi veiks ikkatru sīkumu, īpaši tos, ko citi nepamana un kurus ievēro tikai Dievs.

Turpretī savtīgi nolūki, pašapliecinājuma un cieņas meklēšana iedomībā, plānu īstenošana pēc paša patikas un varas vai naudas izvirzīšana par galveno mērķi liedz svētdarīt darbu, jo šāds darbs tiek veltīts cilvēka patmīlībai.

Šādi motīvi reti sastopami “tīrā veidā” – bieži tie sajaucas ar cēliem vai pat pārdabiskiem nolūkiem, ilgstoši paliekot noslēpti kā dubļu pikuči tīra ūdens dziļumos. Tos ignorēt nebūtu prātīgi, jo jebkurā brīdī – iespējams, pazemojuma vai profesionālas neveiksmes situācijā – tie var sakulties un saduļķot cilvēka rīcību. Ir būtiski ieraudzīt šos savtīgos nolūkus, pazemīgi tos atzīt un cīnīties pret tiem, attīrot savu nodomu ar lūgšanām, ziedošanos, peticību, dāsnu kalpošanu un rūpēm par sīkumiem.

Ļausim sev biežāk ieraudzīt Jēzus darbu viņa noslēgtās dzīves laikā, lai iemācītos svētdarīt savu ikdienas darbu. “Dievs, dod mums savu žēlastību. Atver mums Nācaretes darbnīcas durvis, lai kopā ar Svēto Māti Mariju un Svēto Patriarhu Jāzepu, kurus es mīlu un cienu no sirds, ar jums visiem trim, kas dzīvi veltījuši darba svētdarīšanai, mēs

varētu mācīties tevi vērot. Tad, Kungs, mūsu nabaga sirdis iekvēlosies; mēs tevi meklēsim un atradīsim savā ikdienas darbā, ko tu vēlies redzēt pārtopam par Dieva darbu, par Mīlestības darbu.” [25]

F. H. Lopess Diass (*F. J. Lopez Diaz*)

Atsauces:

[1] Cf. Mateja evaņģēlijs. 13: 44

[2] *Kad garām iet Kristus*, 14

[3] *Kad garām iet Kristus*, 20

[4] *Lumen Gentium*, 31-36; *Gaudium et Spes*, 33-39; *Apostolicam actuositatem*, 1-3, 7.

[5] *Katoļu Baznīcas katehisms*, 2427

[6] Jānis Pāvils II, Uzruna, 1992. gada 17. maijs, Cf. Discourse, 1979. gada 19. marts; Discourse, 2002. gada 12. janvāris, 2.

[7] *Katoļu Baznīcas katehisms*, 310

[8] Radīšanas grāmata 2:15. Cf. Gen, 1:28.

[9] Cf. *Katoļu Baznīcas katehisms*, 2427. Vatican II, Past. Const. *Gaudium et Spes*, 34-35

[10] Cf. Radīšanas grāmata, 3:18-19

[11] *Kad garām iet Kristus*, 14

[12] *Ibid.* , 174

[13] *Ibid.* , 47.

[14] *Sarunas* , 55. Cf. *Kad garām iet Kristus*, 45; *Dieva draugi*, 120

[15] Cf. Jānis Pāvils II, Enc. *Laborem exercens*, 1981. gada 14. septembris, 6

[16] Cf. Sv. Akvīnas Toms, *S. Th.* II-II, q. 24, a.7 c

[17] *Romiešu lūgšanu grāmata*, Mises kanons

[18] *Ceļš*, 359

[19] I Kgs 16:7

[20] *Sarunas*, 10

[21] *Dieva draugi*, 55

[22] Jānis Pāvils II, *Uzruna*, 1986.
gada 3. jūlijs, 3

[23] *Kad garām iet Kristus*, 48

[24] *Ceļš*, 813

[25] *Dieva draugi*, 72

.....